

De scholen zijn weer begonnen

Twee weken voor het einde van de vakantie hingen bij ons in Sliedrecht de borden 'De scholen zijn weer begonnen' reeds aan de bomen. Ik schrok. Het was toch nog vakantie? Had ik verkeerd in mijn agenda gekeken? Maar nee, alles klopte. Ik had nog vakantie. Waarom hingen die borden er dan nu al? Was dat misschien om de leraren eraan te herinneren dat hun vakanties te lang duren en ze te veel vrije tijd hebben? Volgens Ton Elias van de VVD doen we immers te weinig en zitten we te veel te vissen. Heeft hij deze borden soms bedacht? En wie hangt ze op? Nog nooit heb ik iemand kunnen betrappen op het ophangen van die borden. In gedachten zie ik de minister van onderwijs, haar staatssecretaris en een batterij ambtenaren in het holst van de nacht bezig met hamer en spijkers. Zelfs Ton Elias komt er even voor achter zijn parlementaire hengel vandaan en timmert lustig mee. Waarom lees ik nu nooit eens een bord met 'Het parlement is weer begonnen'? Hoe lang duurde haar reces ook alweer? Wat zou dit bordenproject nou eigenlijk kosten? En vooral: welke onderwijskundige gedachte zit er achter?

Ik zou het allemaal niet weten. Wat ik wel weet is dat het maar niet op houdt met veranderingen in het onderwijs: veranderingen die door politici die nooit voor de klas stonden worden verzonnen ter meerdere eer en glorie van hun eigen cv. Ik word daar heel treurig van.

In het basisonderwijs worden de klassen groter en groter. Laatst sprak ik een beginnende onderwijzer die een combinatieklas met 36 kinderen onder zijn hoede kreeg. Hij moet hen niet alleen *Passend onderwijs* bieden maar hij moet ook nog van elk kind een zeer uitgebreid leerlingvolgsysteem bijhouden. Ik schat dat een serieuze onderwijzer die zich aan alle regels houdt zeker vijftig uur per week werkt voor een bescheiden salaris. En wat doet het ministerie aan deze werkdruk? Verkleint zij de papierwinkels? Nee: onderwijzers moeten twaalf vakantiedagen inleveren zodat de werkdruk meer "gespreid" wordt.

In het voortgezet onderwijs mogen leraren – ze zijn inmiddels een week kwijt van die roemruchte lange zomervakantie! – niet meer als eerste corrector het examenwerk van hun eigen examenklassen nakijken. Iemand van een andere school moet dat doen. De suggestie die gewekt wordt is dat een leraar niet betrouwbaar is. Het is altijd zo geweest dat je als leraar eerst het werk van je eigen leerlingen nakeek. Je kreeg daarna het werk van een andere school en voor die tweede correctie kreeg je redelijk betaald. De overheid heeft die betaling indertijd tot een schijntje terug gebracht, waarmee zij zelf in de hand werkt dat leraren er minder tijd aan kunnen besteden. Desondanks hebben vele leraren dit werk nauwgezet gedaan in hun eigen tijd. De erecode van een echte leraar is dat hij eerlijk nakijkt. Deze eerlijkheid sluit in dat je voor jouw kinderen - van wie jij de gezichten voor je ziet en de verhalen kent – eruit haalt wat er op grond van het antwoordmodel uit te halen valt. Maar nu zijn je leerlingen neutrale nummers en aangezichtsloze leereenheden geworden.

In het hoger onderwijs moesten we tien jaar gelden de deuren open zetten voor zoveel mogelijk mbo-ers die wilden doorstromen want er moesten kansen komen voor hen om zich te ontwikkelen. In de praktijk betekende dit dat de kenniseisen moesten worden aangepast en dat de docenten de rol van barmhartige Samaritaan kregen toebedeeld. Inmiddels is het tij gekeerd. Het hoger onderwijs wordt nu middels de accreditatie keihard afgerekend op het door het ministerie zelf gestimuleerde te lage niveau. Voorts moeten er tegenwoordig door aspirant-studenten allerlei instaptoetsen gedaan worden. Ongeveer een derde deel van alle aspirant-studenten is hiervoor gezakt. Wie uiteindelijk één toets niet haalt, mag op de hogeschool komen en de docenten mogen een zogeheten 'assessment' afnemen: een soort mondeling tentamen. Dan zit er een aspirant-student - die voor veel geld al een kamer gehuurd heeft - voor de docent en ja, wat doe je dan als docent wanneer het niveau eigenlijk

te laag is? Ben je dan scherprechter over zijn toekomst of toch maar weer de barmhartige Samaritaan?

Tot zover mijn treurzang. Maar nu schud ik het stof van mijn schoenen en ga op weg naar mijn lokaal. Lesgeven aan onze studenten! Ineens schieten me de woorden van de deze maand overleden oud-Driestardocent Jan van den Berge te binnen: 'Lesgeven is het mooiste werk dat er is'! Dat verandert nooit. We zijn weer begonnen!

Dr. Ewald Mackay